

Anyanyelvi verseny 4. feladatlap

2014. december 19.

Beküldési határidő: 2015. január 16.

Postacím: 2600 Vác, Géza király tér 8.

A borítékra írjátok rá: Anyanyelvi verseny

e-mail cím: gezaverseny.magyar@gmail.com

A versenyző neve, osztálya:.....

Iskola neve és címe:.....

A versenyző e-mail-címe, hogy a megoldásokat és eredményeket
mindenkinek eljuttathassuk:

1. feladat

Válaszolj a kérdésekre az alábbi halandzsamondattal kapcsolatban!

Bembellók hutyorítottak sernyékelve a csüllős núrrikókkal.

- a, Melyik személyes névmással helyettesíthető az alany?
- b, Milyen idejű a mondat?
- c, Melyik szó a mondat módhatározója?
- d, Milyen mondatrészi szerepet tölt be a „núrrikókkal”?

4 pont	
--------	--

2. feladat

Magyarázd meg a következő szólások jelentését!

- a, Rázza a rongyot.
- b, Úgy ordít, mint a sakál.
- c, Port hint a szemébe.....

3 pont	
--------	--

3. feladat

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Lázár Ervin: A manógyár

Szellelbélelt

(részlet)

Mérgelődött, morgolódott az Északi Szél.

- Te szelek szégyene! - korholta a Déli Szelet. - Te pipogya puhány! Nem is érdemled meg, hogy szélnek nevezzenek! Vacak szellőcske vagy csak, lenge fuvallat! Még hogy kényeztetni a világot, fákat cicomázni, füveket ébresztgetni, erdőt ringatni, ki hallott ilyet!? Vedd tudomásul, hogy egy igazi szél süvölt, örvénylik, zúzmarát hoz, dérrrel és jéggel ver, fákat csavar ki, özönvizet áraszt, tetőket tép le, kazlakkal labdázik, zúg-búg, vicsorog, megfagyaszt!

- De hiszen - védekezett ijedten a Déli Szél -, nem láttál te még olyat, amikor vörös sivataghomokkal árasztom el Európát? Amikor kiszáritom a folyókat, a földeket, amikor egyetlen forró fuvintással elfonnyasztom a leveleket?

- Lári-fári, tavaszt hozol és meleget - legyintett az Északi Szél. - Tulajdonképpen nekem kellene fűjnom valamennyiőtök helyett - morgolódott.

Ebből látszik, hogy a Keleti meg a Nyugati Szelet sem tartotta valami sokra, de legjobban mégiscsak a Déli Szél volt a bögyében. Ezért aztán - mert ugyanaz a szél mégsem fűjhat négyfelől, sőt kétfelől sem - így szólt:

- Majd én megmutatom neked! Mától fogva én fűjök délről, te meg északról. Majd meglátod, hogy a Déli Szél is lehet igazi férfi. Faggyal, zúzmarával, hóval és jégveréssel!

Mit tehetett a Déli Szél, fogta magát, elhúzódott északra, nagy, hóval borított fenyvesek mélyén didergett, jégmezőkön fagyoskodott, és közben langyos tengeröblök, meg virágzó gyümölcsfák után vágyakozott.

Az Északi Szél meg nagy dérrel-dúrral hozzákezdett. Nekirontott a világnak a trópusok tájékáról, fűjt, süvöltött, rikoltozott. De döbbenten látta, hogy boldogan nyújtózkodnak alatta a földek, a fák örömtáncot járnak, riszálják a derekukat a bokrok.

- Dermedjete meg! - rikoltotta.

Na, de rikoltozhatott, ahogy akart. Életet hozott, meleget; áldották még a lába nyomát is. Magába roskadt az Északi Szél, ajaj, gondolta, úgy látszik, délről fűjni nem olyan egyszerű, mint hittem. S ezen annyira elmélázott, hogy csendesebb, simogatóbb, selymesebb lett, mint az elődje.

Az meg - a Déli Szél -, amikor eljött az ideje, dermedten kikászálódott a jéghegyek közül, és szelíden végigsuhant a tájon.

- Ne féljete, én a Déli Szél vagyok - fuvolázta kedvesen.

De ettől a fuvolázástól fagyottan peregetek le a fák levelei, az erdei állatok fázósan egymáshoz bújtak, a fűszálak - megannyi ezüst tű - deresen csillogtak.

- Nem értitek, hogy én vagyok a Déli Szél, hé! - rikoltott mérgesen az Északról jött Déli, de mondhatott, amit akart.

- Beszélj csak, bolond, beszélj - gondolták magukban a mezők, és összehúzódkodtak.

Megdühödött a szél, fölzengett, recsegett, ropogtatta a világot, vitte a nádfödeleket. Úgy dühögött, ahogy elődje soha. Reszketett a világ.

Szégyellte magát a Déli Szél, hogy északról fúván milyen vadember lett. Az Északi még jobban szégyenkezett, hogy délire válván, micsoda pipogya puhány lett. Nem is mernek azóta egymás színe elé kerülni. S azóta úgy van - bár ezt senki sem akarja elhinni nekem -, hogy a Déli Szél fúj északról, az Északi meg délről.

a, Honnan fúj a legzordabb szél a részlet szerint?

.....

b, Húzd alá azt a részletet a műben, amelyből megtudjuk, hogyan kell fújni a legzordabb, „legférfiasabb” szélnek!

c, Magyarázd meg, miért nem mer a két szél többé egymás szeme elé kerülni!

.....
.....
.....

d, Igazak vagy hamisak a következő állítások a szöveg alapján? Húzd alá a helyes választ!

1. A Déli Szél sosem ártott a természetnek.

Igaz-hamis

2. Az Északi Szél délről fújva szelídebbé vált, mint a Déli Szél volt.

Igaz-hamis

3. A természet felismerte a két szél cseréjét.

Igaz-hamis

e, Fejezd be a mondatot!

A Déli Szél azért dühödött fel, mikor északról fújt, mert

.....

f, Magyarázd meg az alábbi szavakat, kifejezéseket!

1. „pipogya”:
2. „cicomázni”
3. „a bögyében volt”

g, Keress egy-egy példát az alábbi költői eszközre, illetve szófajtákra a dőlttel szedett részletben!

1. alliteráció (betűrím):
2. hangutánzó szó:
3. hangulatfestő szó:

13 pont	
----------------	--

4. feladat

Milyen szóképeket tartalmaznak az alábbi idézetek?

- a, „A lelkem ódon, babonás vár”
- b, „Reggel van még, de már készülődik az este...”

2 pont	
---------------	--

5. feladat

Írd körül a következő mellékneveket úgy, hogy csak szépítő kifejezéseket használhatsz!

- a, csúnya:
- b, öreg:
- c, nagyon sovány:
- d, nagyon kövér:.....

4 pont	
---------------	--

6. feladat

Magyarítsunk! Találd meg a magyar megfelelőjét az alábbi idegen eredetű kifejezéseknek!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10 pont	
---------	--

8. feladat

Egészítsd ki a hagyományos helyesírású családneveket a megfelelő mássalhangzókkal és magánhangzókkal!

- a, Vörömart... Mihály
- b, Szendre.... Júlia
- c, Karin... Frigyes
- d, Szech....n... István

4 pont	
--------	--

9. feladat

Milyen alárendelési viszony van a következő összetett mondatok tagmondatai között?

- a, Magyar ember oda nem megy, ahová nem hívják.
- b, Tudod, hogy nincs bocsánat.

2pont	
-------	--

10. feladat

Mi a különbség a következő szókapcsolatok és összetételek között? Alkoss velük mondatokat!

a, magyar tanár – magyartanár

.....
.....

b, tejfölös szájú - tejfölösszájú

.....
.....

c, drága kő – drágakő

.....
.....

3 pont	
--------	--

Maximális pont:	50 pont
Elért pontszám:	